

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 181g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 4 alin. (1) lit. p), a textului „și judecătorilor demisionați”
din articolul 7 alin. (1), a articolelor 7 alin. (6) și 36 alin. (1¹) din Legea nr. 178
din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor
(aplicarea sancțiunilor disciplinare față de judecătorii care și-au dat demisia)

CHIȘINĂU

6 noiembrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 17 septembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 noiembrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) lit. p), a textului „și judecătorilor demisionați” din articolul 7 alin. (1), a articolelor 7 alin. (6) și 36 alin. (1¹) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, ridicată de dl Andrei Niculcea, reclamant în dosarul nr. 3d-3/2023, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de un complet de judecată de la Curtea Supremă de Justiție format din dnele Stela Procopciuc și Diana Stănilă și dl Ion Malanciuc.

3. În cadrul examinării sesizării, domnul judecător Ion Malanciuc i-a prezentat Plenului o cerere de abținere de la examinarea cauzei. Analizând motivele invocate, Plenul Curții Constituționale a decis respingerea cererii.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

4. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova din 15 iulie 2015, dl Andrei Niculcea a fost numit în funcția de judecător la Judecătoria Buicani, municipiul Chișinău, pe un termen de 5 ani.

5. Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 29 noiembrie 2021 a fost acceptată cererea de demisie din funcția de judecător depusă de dl Andrei Niculcea, iar prin Decretul Președintelui Republicii Moldova din 28 decembrie 2021 acesta a fost eliberat din funcție.

6. Prin Hotărârea Colegiului disciplinar din 22 aprilie 2022 judecătorului demisionat Andrei Niculcea i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară „eliberarea din funcția de judecător”. Această hotărâre a fost contestată de dl Andrei Niculcea.

7. Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 11 iulie 2023 a fost respinsă contestația și menținută Hotărârea Colegiului disciplinar menționată mai sus. Prin aceeași hotărâre, Consiliul Superior al Magistraturii a sistat demisia onorabilă din sistem a judecătorului Andrei Niculcea și a dispus eliberarea acestuia din funcția de judecător. La 1 septembrie 2023, dl Andrei Niculcea a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii pentru anularea Hotărârii nr. 300/16 din 11 iulie 2023 „cu privire la contestația dlui Andrei Niculcea de la Judecătoria Chișinău împotriva hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 10/4 din 22 aprilie 2022” în partea sistării demisiei sale și a eliberării din funcția de judecător, pe baza articolului 25 alin. (1) lit. f) și alin. (2) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

8. La 20 septembrie 2023, dl Andrei Niculcea a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii pentru anularea Hotărârii nr. 300/16 din 11 iulie 2023 în partea respingerii contestației împotriva hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 10/4 din 22 aprilie 2022 și menținerii fără modificări a hotărârii în discuție, prin care a fost constatată comiterea abaterii disciplinare prevăzute de articolul 4 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 și s-a dispus eliberarea din funcție conform articolului 6 alin. (1) lit. d) din Lege.

9. Printr-o încheiere din 11 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a dispus conexarea acestor două cauze.

10. În ședința de judecată din 6 septembrie 2024, dl avocat Iurie Cuștiuc a ridicat, în interesele dlui Andrei Niculcea, excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) lit. p), a textului „și judecătorilor demisionați” din articolul 7 alin. (1), a articolelor 7 alin. (6) și 36 alin. (1¹) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în partea referitoare la aplicarea sancțiunilor disciplinare față de judecătorii demisionați.

11. Printr-o încheiere din 6 septembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 16

Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

[...]”

Articolul 116

Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor sunt următoarele:

Articolul 4

Abaterile disciplinare

„(1) Constituie abatere disciplinară:

[...]

p) alte fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora, care, după gravitatea lor, nu pot fi calificate doar ca încălcări ale Codului de etică și conduită profesională a judecătorilor.

[...]”

Articolul 7

Condițiile și consecințele aplicării sancțiunilor disciplinare

„(1) Sancțiunile disciplinare se aplică judecătorilor în funcție **și judecătorilor demisionați** pentru faptele comise în timpul exercitării mandatului de judecător.

[...]

(6) În cazul aplicării față de judecătorul demisionat a sancțiunii disciplinare prevăzute de art. 6 alin. (1) lit. d), acestuia îi va fi retrasă indemnizația unică de concediere și îi va fi recalculată pensia, potrivit art. 25 alin.(3¹) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

[...]”

Articolul 36

Hotărârile colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare

„[...]”

(1¹) Colegiul disciplinar poate constata abaterea disciplinară și poate aplica sancțiuni disciplinare judecătorilor în funcție, judecătorilor demisionați, președinților, vicepreședinților instanțelor judecătorești doar în cazul în care constată că fapta imputată a fost săvârșită cu intenție sau din neglijență gravă, conform prevederilor art. 4¹.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Referitor la articolul 4 alin. (1) lit. p) din Lege, autorul excepției afirmă că această prevedere nu corespunde exigențelor calității legii și standardelor internaționale referitoare la independența judecătorului. Așadar, textele „alte fapte” și „onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției” sunt vagi și nu permit stabilirea criteriilor obiective care ar determina catalogarea unor fapte ca abateri disciplinare. De asemenea, conform standardelor internaționale, normele legale care stabilesc răspunderea disciplinară a judecătorului trebuie să fie clare. De asemenea, abaterile disciplinare trebuie să aibă legătură cu modul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, nu cu legalitatea hotărârii pronunțate sau cu încălcările de natură etică. Așadar, în opinia autorului excepției, articolul 4 alin. (1) lit. p) din Lege este contrar articolelor 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 116 alin. (1) și (6) din Constituție.

15. Referitor la textul „și judecătorilor demisionați” din articolul 7 alin. (1) din Lege, autorul excepției susține că o condiție *sine qua non* pentru aplicarea răspunderii disciplinare față de persoana cu funcție de demnitate publică este deținerea funcției. Încetarea raporturilor de serviciu are ca efect imposibilitatea angajării răspunderii disciplinare. Prevederile criticate care permit sancționarea judecătorilor demisionați nu au o justificare obiectivă și rezonabilă.

16. Un judecător a cărui cerere de demisie a fost acceptată înainte de emiterea unei hotărâri cu privire la abaterea disciplinară ar putea fi sancționat cu eliberarea din funcție. Acest fapt îl va împiedica să fie ales sau numit, timp de cinci ani, într-o funcție din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii sau din cadrul organelor specializate, la fel, nu va putea activa în cadrul Institutului Național al Justiției. Spre deosebire de judecători, în privința unui procuror a cărui cerere de demisie a fost acceptată înainte de emiterea unei hotărâri cu privire la abaterea disciplinară cauza disciplinară se sistează (articolul 51 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la procuratură).

17. De asemenea, conform articolului 7 alin. (6) din Lege, judecătorul eliberat din funcție nu primește indemnizația unică de concediere.

18. În aceste condiții, prevederile criticate afectează dreptul judecătorului la viață privată (articolul 28 din Constituție) și dreptul de proprietate (articolul 46 din Constituție) prin retragerea indemnizației unice de concediere. Autorul sesizării mai afirmă existența unei discriminări a judecătorilor în comparație cu procurorii.

B. Aprecierea Curții

19. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, ține de competența Curții Constituționale.

21. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

22. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 4 alin. (1) lit. p), textul „și judecătorilor demisionați” din articolul 7 alin. (1) și articolele 7 alin. (6) și 36 alin. (1¹) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014.

23. Articolul 4 alin. (1) lit. p) din Lege a făcut obiectul Deciziei Curții Constituționale nr. 99 din 17 octombrie 2017, însă textul contestat avea o altă formulare.¹ În acea Decizie, Curtea a conchis că acțiunile judecătorului care „aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora”, trebuie examinate în fiecare caz particular prin raportare la prevederile legale naționale și la standardele internaționale în domeniu, care instituie principii și reguli ce determină comportamentul judecătorului (a se vedea § 27 din DCC nr. 99 din 17 octombrie 2017).

24. Celelalte capete ale acestei sesizări nu au mai fost abordate în jurisprudența anterioară a Curții.

25. Curtea mai observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unui dosar aflat pe rolul unei instanțe de drept comun, care are ca obiect aplicarea unor sancțiuni disciplinare în cazul unui judecător care și-a dat demisia. Textul „și judecătorilor demisionați” din articolul 7 alin. (1) și articolele 7 alin. (6) și 36 alin. (1¹) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 ar putea fi aplicate în cauza aflată pe rolul instanței de drept comun.

26. O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție. Autorul excepției a afirmat incidența dreptului la respectarea vieții private, a dreptului de proprietate și a dreptului de a nu fi discriminat.

27. Autorul excepției explică incidența primelor două drepturi fundamentale prin faptul că doar o persoană care ocupă o funcție poate fi sancționată disciplinar. Totuși, premisa acestuia ar conduce la situații în care judecătorii conștienți că au comis abateri disciplinare și-ar da demisia înainte să fie sancționați, eludând mecanismul sancționator stabilit de lege. Sub acest aspect, acordarea indemnizației unice de concediere și menținerea cuantumului pensiei reprezintă drepturi sub condiție, iar judecătorii trebuie să se aștepte că aceste drepturi le vor fi retrase dacă vor comite anumite sancțiuni disciplinare (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *C.C. v. Franța* (dec.), din 15 iulie 1988, a Comisiei Europene a Drepturilor Omului; Comisia a mai reținut în această cauză că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție nu garantează dreptul de a obține sau de a menține un anumit nivel al remunerației, iar limitările stabilite de lege, care urmăresc un scop legitim de interes general, nu constituie o privare arbitrară

¹ Articolul 4 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor: „p) alte manifestări care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora.”

de proprietate). Astfel, judecătorii care au comis abateri disciplinare de o anumită gravitate și care și-au dat demisia nu au așteptarea legitimă că-și vor menține indemnizația de concediere și pensia în același cuantum.

28. Autorul sesizării nu a demonstrat incidența dreptului la respectarea vieții private și a dreptului de proprietate. Potrivit autorului sesizării, Legea cu privire la Procuratură stabilește la articolul 36 alin. (1) că procedura disciplinară le este aplicabilă și procurorilor care și-au încetat raporturile de serviciu, însă articolul 51 alin. (1) lit. c) din această Lege prevede că după examinarea cauzei disciplinare Colegiul de disciplină și etică adoptă o hotărâre privind constatarea abaterii disciplinare și sistarea procedurii disciplinare în cazul în care procurorul și-a încetat raporturile de serviciu înainte de emiterea hotărârii cu privire la cauza disciplinară. Totuși, Curtea nu poate analiza pretinsa încălcare a principiului nediscriminării, pentru că dreptul pe care îl protejează acest principiu nu este aplicabil în mod independent. Curtea reiterează că principiul nediscriminării nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 12 din 16 iunie 2022, §22).

29. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) lit. p), a textului „și judecătorilor demisionați” din articolul 7 alin. (1), a articolelor 7 alin. (6) și 36 alin. (1¹) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, ridicată de dl Andrei Niculcea, reclamant în dosarul nr. 3d-3/2023, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 6 noiembrie 2025

DCC nr. 161

Dosarul nr. 181g/2024